EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 27.7.2021
COM(2021) 425 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

komisjonile taimekahjustajatevastaseid kaitsemeetmeid käsitleva määrusega (EL) 2016/2031 (taimetervise määrus) antud delegeeritud õigusaktide vastuvõtmise õiguse kasutamise kohta

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

komisjonile taimekahjustajatevastaseid kaitsemeetmeid käsitleva määrusega (EL) 2016/2031 (taimetervise määrus) antud delegeeritud õigusaktide vastuvõtmise õiguse kasutamise kohta

1. SISSEJUHATUS

Määrus (EL) 2016/2031, mis käsitleb taimekahjustajatevastaseid kaitsemeetmeid[1] (taimetervise määrus), võeti vastu 2016. aastal. Kõnealune määrus jõustus 15. novembril 2016 ja seda kohaldatakse alates 14. detsembrist 2019.

Kõnealuse määrusega on asendatud viis taimetervist käsitlevat direktiivi ning sellega nähakse ette riskipõhine ja ennetavam lähenemisviis taimetervise kaitsmisele liidu territooriumil. Sellega nähakse ette uuringud taimekahjustajate esinemise kohta, puhangute õigeaegne avastamine ja nendest teatamine, üksikasjalikud hävitamis- ja tõkestamiseeskirjad, taimekahjustajate prioriseerimine, situatsiooniplaanid, simulatsiooniõppused, rangemad impordieeskirjad, ühtlustatud sertifitseerimine ja ettevõtjate paindlikum lähenemisviis sertifitseerimiseks pädeva asutuse ametliku järelevalve all. Uut korda täiendatakse ja toetatakse määrusega (EL) 2017/625[2] kehtestatud ametliku kontrolli eeskirjadega.

Määruse (EL) 2016/2031 kohaselt on komisjonil õigus võtta vastu suur hulk rakendusakte ja delegeeritud õigusakte. Samuti on määrusega pandud komisjonile kohustus anda kaasseadusandjatele aru määruses sätestatud delegeeritud volituste rakendamise kohta.

2. ÕIGUSLIK ALUS

Käesoleva aruande esitamise kohustus on sätestatud määruse (EL) 2016/2031 artikli 105 lõikes 2. Selle sätte alusel on komisjonil õigus võtta alates 13. detsembrist 2016 viie aasta jooksul vastu delegeeritud õigusakte asjaomases sättes osutatud küsimustes ning komisjon peab esitama delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist.

Kõnealuse artikli kohaselt antakse komisjonile õigus võtta vastu kõnealuse määruse artikli 6 lõikes 2, artiklis 7, artikli 8 lõikes 5, artikli 19 lõikes 7, artiklis 21, artikli 32 lõikes 5, artikli 34 lõikes 1, artiklis 38, artikli 43 lõikes 2, artikli 46 lõikes 2, artikli 48 lõikes 5, artiklis 51, artikli 65 lõikes 4, artikli 71 lõikes 4, artikli 76 lõikes 4, artikli 81 lõikes 2, artikli 83 lõikes 6, artikli 87 lõikes 4, artikli 89 lõikes 2, artikli 96 lõikes 2, artikli 98 lõikes 1, artikli 99 lõikes 1, artikli 100 lõikes 4, artikli 101 lõikes 5 ja artikli 102 lõikes 6 osutatud delegeeritud õigusakte.

Määruse artikli 105 lõikes 2 on sätestatud, et volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist, ning artikli 105 lõikes 3 on sätestatud, et Euroopa Parlament ja nõukogu võivad volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta.

[1] *ELT L 317, 23.11.2016, lk 4.*

[2] ELT L 95, 7.4.2017, lk 1.

3. DELEGEERITUD VOLITUSTE RAKENDAMINE

Komisjon kasutas aruandeperioodil oma delegeeritud volitusi, võttes vastu järgmised delegeeritud õigusaktid:

- komisjoni 13. märtsi 2019. aasta delegeeritud määrus (EL) 2019/827, milles käsitletakse kriteeriume, mida ettevõtjad peavad täitma Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/2031 artikli 89 lõike 1 punktis a sätestatud tingimustele vastamiseks, ja menetlusi nende kriteeriumide täitmise tagamiseks;[3]

- komisjoni 14. märtsi 2019. aasta delegeeritud määrus (EL) 2019/829, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/2031 taimekahjustajatevastaste kaitsemeetmete kohta ning lubatakse liikmesriikidel kehtestada ajutised erandid seoses ametliku testimise, teaduslike või hariduslike eesmärkide, katsete, sordivaliku või sordiaretusega;[4]

- komisjoni 1. augusti 2019. aasta delegeeritud määrus (EL) 2019/1702, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/2031, kehtestades prioriteetsete taimekahjustajate loetelu[5].

Nüüdseks on komisjon kasutanud 4 korral oma õigust määrusega (EL) 2016/2031 ette nähtud 25 võimalusest võtta vastu delegeeritud õigusakte. Mõned neist õigusaktidest võeti vastu mitme delegeeritud volituse alusel, kui õigusnormid olid sisult omavahel seotud. Ühe õigusakti koostamist mitme ristviidetega eraldi õigusakti asemel peeti vajalikuks, et tagada lihtsus ja läbipaistvus, hõlbustada eeskirjade tõhusat kohaldamist ja vältida dubleerimist.

Allpool esitatud tabelis on näidatud, millised õigusaktid sisaldavad määruses (EL) 2016/2031 sätestatud asjakohaste õiguste alusel vastu võetud konkreetseid meetmeid.

Delegeeritud õigusakt	Määruses (EL) 2016/2031 sätestatud õigused
Komisjoni 13. märtsi 2019. aasta delegeeritud määrus (EL) 2019/827, milles käsitletakse kriteeriume, mida ettevõtjad peavad täitma Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/2031 artikli 89 lõike 1 punktis a sätestatud tingimustele vastamiseks, ja menetlusi nende kriteeriumide täitmise tagamiseks.	Artikli 89 lõige 2
Komisjoni 14. märtsi 2019. aasta delegeeritud määrus (EL) 2019/829, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/2031 taimekahjustajatevastaste kaitsemeetmete kohta ning lubatakse liikmesriikidel kehtestada ajutised erandid seoses ametliku testimise, teaduslike või hariduslike eesmärkide, katsete, sordivaliku või sordiaretusega.	Artikli 8 lõige 5 ja artikli 48 lõige 5

[3] ELT L 137, 23.5.2019.
[4] ELT L 137, 23.5.2019.
[5] ELT L 260, 11.10.2019.

Komisjoni 1. augusti 2019. aasta delegeeritud määrus (EL) 2019/1702, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/2031, kehtestades prioriteetsete taimekahjustajate loetelu.	Artikli 6 lõige 2

Mõnda määruses (EL) 2016/2031 sätestatud õigust ei ole aruandeperioodil allpool selgitatud põhjustel kasutatud.

- Seni ei ole kasutatud artiklite 7, 21, 38, 51, artikli 71 lõike 4, artikli 83 lõike 6, artikli 100 lõike 4, artikli 101 lõike 5 ja artikli 102 lõike 6 kohaseid õigusi muuta I lisa 1. ja 4. jagu, II lisa, III lisa, IV lisa, V lisa A ja B osa, VII lisa ning VIII lisa A, B ja C osa, et kohandada neid teaduse ja tehnika arengu ning asjakohaste rahvusvaheliste standarditega. Komisjon hindab siiski vajadust neid kasutada, kui teadus ja tehnika uueneb või vastavaid rahvusvahelisi standardeid ajakohastatakse.

- Seni ei ole kasutatud artikli 19 lõike 7 kohast õigust seoses kõnealuse artikli lõike 6 punktis a ja artikli 16 punktis b osutatud taimekahjustajate täpsustamisega ning nende erandite kohaldamise tingimustega. Komisjon hindab siiski vajadust ses suhtes tegutseda, võttes arvesse uute õigusnormide praktilisel kohaldamisel saadud kogemusi.

- Artikli 32 lõike 5 ja artikli 34 lõike 1 kohaseid õigusi seoses kaitstavate piirkondade uuringutega kasutatakse 2021. aasta jooksul. Praegu vaatab komisjoni delegeeritud määruse eelnõu läbi vastav eksperdirühm.

- Seni ei ole kasutatud artikli 43 lõike 2 kohast õigust seoses kõnealuse artikli lõikes 1 puidust pakkematerjali ja ISPM15 kohase märgise suhtes sätestatud nõuetega. Komisjon hindab siiski vajadust seda kasutada, kui teadus ja tehnika uueneb või vastavaid rahvusvahelisi standardeid ajakohastatakse.

- Ei kasutatud artikli 46 lõike 2 kohaseid õigusi seoses kolmanda riigi piirialade ja liikmesriigi piirialade maksimaalse laiusega, mis on konkreetsete taimede, taimsete saaduste ja muude objektide puhul sobiv, asjaomaste taimede taimsete saaduste ja muude objektide kolmanda riigi piirialadel ja liikmesriigi piirialadel vedamise maksimaalse vahemaaga ning loa andmise menetlustega taimede, taimsete saaduste ja muude objektide toomiseks liikmesriigi piirialadele ja neil aladel vedamiseks. Komisjon hindab vajadust ses suhtes tegutseda, võttes arvesse uute õigusnormide praktilisel kohaldamisel saadud kogemusi.

- Ei kasutatud artikli 65 lõike 4 kohaseid õigusi seoses i) selliste ettevõtjate täiendavate kategooriate lisamisega, kelle suhtes ei kohaldata kõnealuse artikli lõiget 1, kui registreerimine tooks nende kutsetegevust puudutava taimekahjustajatega seotud madala riskiga võrreldes nende jaoks kaasa ebaproportsionaalse halduskoormuse, ii) erinõuetega teatavate ettevõtjakategooriate registreerimiseks, võttes arvesse tegevuse või asjaomase taime, taimse saaduse või muu objekti laadi, ja iii) lõike 3 esimese lõigu punktis a osutatud väikeste koguste ülempiiri sätestamisega teatavate taimede, taimsete saaduste või muude objektide jaoks. Komisjon hindab vajadust ses suhtes tegutseda, võttes arvesse uute õigusnormide praktilisel kohaldamisel saadud kogemusi.

- Ei kasutatud artikli 76 lõike 4 kohast õigusi seoses kõnealuse lõike esimeses lõigus osutatud heakskiitmistingimustega fütosanitaarsertifikaatide usaldusväärsuse tagamiseks. Komisjon hindab vajadust ses suhtes tegutseda, võttes arvesse uute õigusnormide praktilisel kohaldamisel saadud kogemusi.

- Ei kasutatud artikli 81 lõike 2 kohast õigust seoses niisuguste juhtude sätestamisega, kus teatavate taimede, taimsete saaduste või muude objektide puhul kohaldatakse kõnealuse artikli lõikes 1 osutatud erandit vaid väikeste koguste suhtes. Komisjon hindab vajadust ses suhtes tegutseda, võttes arvesse uute õigusnormide praktilisel kohaldamisel saadud kogemusi.

- Ei kasutatud artikli 87 lõike 4 kohast õigust seoses üksikasjalike meetmetega teatavate taimede, taimsete saaduste ja muude objektidega seotud visuaalse kontrolli, proovivõtu ja testimise ning kõnealuse artikli lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud kontrolli sageduse ja aja kohta, lähtudes konkreetsetest taimekahjustajatega seotud riskidest, mida kõnealused taimed, taimsed saadused või muud objektid endast kujutada võivad. Komisjon hindab vajadust ses suhtes tegutseda, võttes arvesse uute taimetervise alaste õigusnormide praktilisel kohaldamisel saadud kogemusi.

- Ei kasutatud artikli 96 lõike 2 kohast õigust seoses kõnealuse artikli lõikes 1 sätestatud nõuete muutmisega, et kohandada neid rahvusvaheliste standardite arenguga ja eelkõige standardiga ISPM15. Komisjon hindab siiski vajadust ses suhtes tegutseda, kui teadus ja tehnika uueneb või vastavaid rahvusvahelisi standardeid ajakohastatakse.

- Ei kasutatud artikli 98 lõike 1 kohast õigust täpsustada puidust pakkematerjali märgist kasutavatele ettevõtjatele loa andmist käsitlevaid nõudeid, võttes asjakohasuse korral arvesse teaduse ja tehnika arengut ning rahvusvaheliste standardite arengut. Komisjonile peaks siiski jääma võimalus seda kasutada, kui teadus ja tehnika uueneb või vastavaid rahvusvahelisi standardeid ajakohastatakse.

- Ei kasutatud artikli 99 lõike 1 kohast õigust seoses nõuetega, mis käsitlevad i) ettevõtjatele loa andmist artikli 99 lõikes 1 osutatud ametlike kinnituste väljaandmiseks, ii) artikli 99 lõike 2 punktis a osutatud ettevõtjate järelevalvet pädeva asutuse poolt, ja iii) artikli 99 lõike 2 punktis a osutatud loa kehtetuks tunnistamist. Komisjon hindab vajadust ses suhtes tegutseda, võttes arvesse uute õigusnormide praktilisel kohaldamisel saadud kogemusi.

4. KOKKUVÕTE

Võttes arvesse asjaolu, et määrust (EL) 2016/2031 on praeguseks kohaldatud alles lühikest aega, peab komisjon vajalikuks, et talle antaks kõik määruses sätestatud delegeeritud õigusaktide vastuvõtmise õigused pikemaks ajaks kui praegu ette nähtud viis aastat. Vajadus neile õigustele tuginedes õigusnorme välja töötada jääb tulevikus alles. See on eriti oluline selleks, et tagada vajalik paindlikkus uute õigusnormide rakendamisel, viia need õigusnormid korrapäraselt vastavusse kõige viimaste teaduslike standarditega ning anda komisjonile võimalus tegutseda valdkondades, kus ta seni ei ole tegutsenud, kuid kus see võib osutuda tulevikus vajalikuks.